

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 259/2025-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom Mgr. Petrom Masarovičom, Park Angelinum 2, Košice, proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9Co/100/2022 z 23. augusta 2023 a proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/10/2024 z 29. októbra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. februára 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 (prvej a druhej vety) a ods. 4 ústavy, svojho práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a porušenia čl. 12 ods. 1 ústavy označeným rozsudkom krajského súdu potvrdzujúcim zamietnutie žaloby sťažovateľky a označeným uznesením najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania sťažovateľky, ktoré navrhuje zrušiť a vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Súčasne požaduje priznať primerané finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania.

2. Sťažovateľka sa proti žalovanému mestu Košice žalobou domáhala zaplatenia 390 eur s príslušenstvom na tom skutkovom základe, že je od 11. novembra 2020 výlučnou vlastníčkou nehnuteľností zapísaných na [REDAKOVANÉ] v k. ú. Severné Mesto, obec Košice-Sever, na ktorých má žalovaný postavenú líniovú stavbu – chodník. Tvrdila, že medzi ňou a ani jej právnym predchodcom neexistoval žiaden zmluvný vzťah, na základe ktorého by žalovaný mohol užívať

predmetné nehnuteľnosti na zriadenie stavby (chodníka). Z tohto dôvodu mal na strane žalovaného vzniknúť majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu.

3. Okresný súd Košice II rozsudkom č. k. 45C/6/2022-104 z 14. júna 2022 žalobu sťažovateľky zamietol. Právne vec posúdil ako nárok na náhradu za vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky, a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 66/2009 Z. z.“) v spojení s § 151n a § 101 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov. Poukázal na závery ustálenej judikatúry najvyššieho súdu pojednávajúce o nároku na odplatu za vecné bremeno vzniknuté podľa zákona č. 66/2009 Z. z. ako nároku na jednorazovú (nie opakovanú) odplatu, ktorý vznikol účinnosťou zákona 1. júla 2009 (napr. sp. zn. 2Cdo/194/2018). Lehota na uplatnenie nároku na zaplatenie náhrady za vecné bremeno uplynula 1. júla 2012 a pretože sťažovateľka svoj nárok uplatnila na súde 1. decembra 2021, stalo sa tak oneskorene. Námietku premlčania vznesenú žalovaným súd považoval za dôvodnú, a preto žalobu zamietol.

4. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny, sťažovateľka podala dovolanie podľa § 420 písm. f) a podľa § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktoré najvyšší súd odmietol z procesných dôvodov podľa § 447 písm. c) CSP. Rozhodnutie krajského súdu, na ktoré nazeral najvyšší súd v organickej a kompletizujúcej jednote s rozhodnutím súdu prvej inštancie, nepovažoval za nedostatočné, nezrozumiteľné či nepresvedčivé. Prípustnosť dovolania z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia bola v danom prípade vylúčená § 422 ods. 1 písm. a) CSP, keďže výrok odvolacieho súdu (resp. súdu prvej inštancie) o peňažnom plnení v hodnote 390 eur neprekračuje výšku desaťnásobku minimálnej mzdy v čase podania žaloby (6 230 eur). Z tohto dôvodu najvyšší súd neskúmal namietaný odklon od ustálenej rozhodovacej praxe a rovnako ani nesprávne právne posúdenie veci.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka prevažne vyjadruje nespokojnosť s aktuálne existujúcou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu aplikovanou na jej právnu vec, v zmysle ktorej sa posudzuje náhrada za vecné bremeno podľa § 4 zákona č. 66/2009 Z. z. ako nárok na jednorazovú odplatu, ktorá vzniká účinnosťou posudzovaného zákona. Vo vzťahu k výške uplatneného bezdôvodného obohatenia uznáva jej bagateľnosť, no súčasne zvyrazňuje ústavný význam veci presahujúci vec samu, a to nielen z hľadiska intenzity zásahu spôsobujúceho kolíziu s podstatou, zmyslom a účelom dotknutého základného práva či slobody, ale aj z hľadiska zásadného významu pre ďalšiu rozhodovaciu činnosť súdov prvej inštancie, najmä ak táto otázka nebola dosiaľ ústavným súdom riešená a môže mať vplyv na posúdenie veľkého množstva prípadov.

6. Osobitnú pozornosť venuje (aj v kontexte judikatúry ústavného súdu) obsahovým komponentom princípu právnej istoty a v tejto súvislosti poukazuje na ustálenú súdnu prax Krajského súdu v Košiciach (sp. zn. 5Co/423/2016, 1Co/512/2003, 2Co/205/2011, 5Co/244/2018, 2Co/301/2018). Tvrdí, že súdy zásadným spôsobom porušili jej právo na predvídateľnosť súdneho rozhodnutia

a právo na súdnu ochranu. Podľa sťažovateľky nie je možné považovať dve rozhodnutia najvyššieho súdu za ustálenú rozhodovaciu prax. Sťažovateľka zastáva názor, že súdy ústavne neudržateľne neodôvodnili dôvod porušenia princípu právnej istoty sťažovateľky pri rozhodovaní o jej vlastníckych právach, ktoré sú nepremlčateľné a neodňateľné. Poukazuje pri tom na prípad reštitúcií, pri ktorých si mohli vlastníci (na rozdiel od sťažovateľky) po rokoch nárokovať svoje (nepremlčateľné a nescudziteľné) vlastnícke právo.

7. Sťažovateľka uzatvára, že pokiaľ odvolací súd a dovolací súd dôvodili napadnuté rozhodnutia neskoršou rozhodovacou praxou, ktorá je v neprospech sťažovateľky a diskriminuje ju, dopustil sa svojvôle a založil tým nepreskúmateľnosť ním vydaných rozhodnutí a v tom dôsledku aj ich protiústavnosť.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a porušenie práva vlastniť majetok (čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy, čl. 1 dodatkového protokolu) napadnutým rozsudkom krajského súdu potvrdzujúcim zamietnutie žaloby sťažovateľky a napadnutým uznesením najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania sťažovateľky z procesných dôvodov. Z podstaty sťažnostnej argumentácie vyplýva nesúhlas sťažovateľky s posúdením podstaty veci (či náhrada je jednorazová a kedy začína plynúť premlčacia doba) na základe aktuálne ustálenej judikatúry dovolacieho súdu.

9. Ústavný súd sa najskôr zaoberal tým, či má právomoc preskúmať obidva napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov. Vo vzťahu k porušeniu práv sťažovateľky rozsudkom krajského súdu uvádza, že z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavná ochrana poskytovaná ústavným súdom je postavená na princípe subsidiarity. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu sťažovateľka mohla podať dovolanie (čo aj využila), o ktorej najvyšší súd rozhodol napadnutým uznesením. Právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o dovolaní sťažovateľky v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu rozhodnúť o ústavnej sťažnosti proti rozsudku krajského súdu. Vzhľadom na uvedené bolo potrebné jej sťažnosť v časti proti namietanému rozsudku krajského súdu odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci ústavného súdu. Preto ústavný súd bude posudzovať opodstatnenosť ústavnej sťažnosti len vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu, ktoré však hodnotil aj v kontexte záverov rozsudku krajského súdu.

10. Ústavnému súdu je z vlastnej rozhodovacej činnosti známe, že iné ústavné sťažnosti v skutkovo a právne obdobnej až totožnej právnej veci (otázka o forme finančnej náhrady za vzniknuté vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z. z.), v ktorých bola nastolená nesprávnosť ich záverov, ústavný súd odmietol z dôvodu ich zjavne neopodstatnenosti (uznesenie sp. zn. I. ÚS 31/2025 z 30. januára 2025, uznesenie sp. zn. III. ÚS 687/2024 z 19. decembra 2024, uznesenie sp. zn. III. ÚS 621/2023 z 23. novembra 2023, uznesenie sp. zn. III. ÚS 340/2021 z 27. mája 2021, uznesenie sp. zn. III. ÚS 68/2019 z 29. októbra 2019). Ústavný súd bez zmeny zákona nemá v predmetnej veci priestor na zmenu doterajšej pozície. Ani táto ústavná sťažnosť sťažovateľky s ohľadom na rovnaké

závery namietaných rozhodnutí všeobecných súdov a v zásade rovnaké základné práva neprináša nové argumenty, ktoré by odôvodňovali porušenie základných práv.

11. Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania tejto ústavnej sťažnosti neidentifikoval žiaden skutkový ani právny dôvod odchyliť sa od záverov skôr vyslovených v uvedených uzneseniach ústavného súdu. Cez optiku akceptácie právneho záveru o jednorazovej a premlčateľnej náhrade za vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z. z. preskúmal obsah napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a nezistil žiadnu pochybnosť o jeho ústavnej konformite a ani o porušení princípu právnej istoty.

12. Pokiaľ ide námietku proti zákonnému limitu prípustnosti dovolania pre nesprávne právne posúdenie veci podľa § 422 ods. 1 písm. a) CSP, je potrebné zdôrazniť viazanosť dovolacieho súdu výkonom dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (súdu prvej inštancie) o peňažnom plnení. Pre záver o neprípustnosti dovolania podľa § 422 ods. 1 CSP je právne bezvýznamné subjektívne tvrdenie sťažovateľky o ústavnej relevancii danej veci (por. bod 5 tohto uznesenia), a to navyše za stavu, ak ústavný súd už opakovane považoval závery o jednorazovom charaktere odplaty za ústavne udržateľné (por. bod 10 tohto uznesenia). K poukazu sťažovateľky na konkrétne rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach ako odvolacieho súdu, ústavný súd konštatuje, že tieto netvorია ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít (čl. 2 ods. 2 CSP).

13. Ustanovenie § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde dáva v záujme racionality a efektivity konania ústavnému súdu právomoc posúdiť prijateľnosť návrhu predtým, než dospeje k záveru, že o návrhu rozhodne meritórne nálezom. Za zjavne neopodstatnenú považuje ústavný súd takú sťažnosť, keď uplatnené námietky nie sú spôsobilé spochybniť ústavnosť napadnutých rozhodnutí. Tak je to aj v tomto prípade. Preto ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 23. apríla 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu